

SOMMERENS GALSKAB - ASKOV

Den fuldkomne, salige galskab er det. Den graserende musikomani. Et under, at Askov-ugen ikke har krævet regelmæssige ofre i form af sammenkokkede eksistenser, som måtte bæres bort med instrumentkassen efter sig.

Bare musik

Spørg mennesker, hvad de allerhelst vil i en uge. Svarene er mangfoldige og ofte uden stor fantasi. En uge i sol, nye mennesker, billig sprut. Det kan mange drive det til. Derfor er sommerens Askov næsten uforklarlig for udenforstående. Jamen, spiller I bare musik fra morgen til over midnat. Bare musik? Ja, vi spiller bare musik og foretager os helst intet andet mellem måltider og lidt sommerlig søvn.

Et skønt, kollektivt vanvid minder det jo om. Som disse beskrivelser fra Middelalderen, hvor en hel landsby brød ud i dans og dansede og dansede, til alle styrtede om af udmattelse. Vi frembærer et kollektivt vanvid i den uge på grund af vores fælles disposition som musikkens amatører. »Han ligger som han har redet«, skriver den store Knut Hamsum et sted. »Tabt for krambod, skranke og kateder. Han blev musiker«. Vi andre ligger også, som vi har redet uden at være tabt for krambod, skranke og kateder. Musikken har aldrig sluppet os, og aldrig har vi fået helt nok. Livet er jo en vanskelig og ofte skuffende affære. Hvor musikeren er tilbøjelig til at få for meget, slide nerverne i laser på denne eksistens i vellydens højdepunkter, står vi andre – amatørerne – med vores aldrig helt stillede længsel efter noget, vi har grebet efter det meste af vor tilværelse uden helt at kunne nå.

Frimureri

Og så denne sommerfest, forberedt gennem et halvår af vore værtsfolk, så et gilde i frekvenser, en overdådighed i musikalsk udfordring kan få ideale om-

stændigheder. En uge ligger udstrakt, en uge blandt ligesindede med det ene mål een gang om året at blive musikalsk stokmæt.

Det er et frimureri, det derovre i Askov. Et hemmeligt forbund, som har ført til sympatier, venskaber, sammenspil, noget kærlighed sikkert også. Det eksisterer året rundt som en fjern drøm — var det overhovedet virkelighed. I januar samledes en del af brødremenigheden til Samvirkets 25 års dag. Der løber man så på Eva — begavede Eva med hornet fra Lund. Man husker så tydeligt Eva — nodestativet i den ene hånd, hornet under den anden arm — på vej fra en Brahms horntrio i Tårnværelset til Schuberts Oktet i Blå Stue. Eva med det store talent for musikken, en gang om året antruffet hæmningsløs, befriet for enhver af livets øvrige forpligtelser, når man iøvrigt er tandlæge med flere børn og gift med en læge. Eva kun musik.

— Eva, jeg troede egentlig kun du eksisterede på Askov, sagde jeg ved gensynet i januar. — Robert, sagde hun, jeg anede ikke, at du også var til om vinteren.

Et balkort

Glæder og glæder. Man ser på den grønne prøveplan fra i sommer for det 25. stævne på Askov. Alt det har man været med til — et fuldtegnat balkort af orkesterprøver og kammermusik i lange baner. Enhver har en sådan punkt-dagbog med hjem fra Askov. Man fik lov at blæse en svimlende høj, udsat stemme for C-klarinetten i oldingen Richard Strauss' Sonatine for seksten blæsere. Koncentrere sig gennem en uge om at yde noderne ret, kyndigt, mildt forstående manuduceret af en storhed i klarinet-faget, Elisabeth Sigurdsson. Her har man siddet time efter time oppe i Tårnværelset og forsøgt at forløse tanken og munterheden hos denne gamle komponist, omgivet af blæsere, hvoraf nogle kun mønstrede halvdelen af ens åremål.

Sad i disse lyse, lykkelige omgivelser i denne kæde af sommerdage uden en sky på himmelen – kan det overhovedet regne over Askov, når musikerne er der – og blev noget bevæget over en situation og dens forhistorie. Under en heroisk kamp for at intonere rent i tredje register in unisono med fløjterne. Strauss, nær 80, rekonvalescent ude i sit store, uopvarmede hus i Garmisch, en ø af isolation midt under Anden Verdenskrigen. Glemte mand, hvis verden styrtede under bomberne. Hans livs hovedstæder, Dresden og Wien, kaput. Og der sidder han og skriver sine »håndledsøvelser« fra »en invalids værksted«, tiltænkt det gamle blæserkorps i Dresden. Svundne tider genoplevet, valse som lige ud af »Rosenkavaleren«, – »Sølvrosen« kommer også et sted, som hilsen og håndslag midt i Europas sorteste tid. »Sonnatine« har han kaldt stykket, som ender med at spille en lille halv times tid. Han har ikke villet udfordre skæbnen, ikke tages i hybris, derfor en titel, der lover knaphed og koncentration.

Der sad man så og forsøgte at nå ind til et trylleri, der skjuler sig bag de virtuose fordringers selvfølghed. Pludselig lykkedes et par takter her, mens man blev den lille over for et par takter der og derfor måtte glæde sig over, hvad Karin ved siden af fik formet ud af et lyst musikerhjerte.

Man har oplevet stunder, hvor man pludselig syntes, noget faldt rigtigt, som gennem mange, mange forsøg i reglen er faldet på gulvet. Enhver har den slags oplevelser – da vi var mere end tre hundrede i sommer, er der tale om en betydelig sum, og den enes er i sig selv ikke meget artsforskellig fra den andens. Jeg garanterer for, at Schuberts Oktet har været bedre engang imellem under utallige Askovafspilninger, men pludselig opfattede jeg noget i den, som jeg aldrig før har været så nær.

Sammenbrud og oprejsning

Det var om onsdagen, som er skæbnedagen på Askov. Her nærmer man sig, efter fire dages musikalsk hæmningsløshed, kanten. Og man skal da også falde ud over.

Det store sammenbrud, hvor intet ville lykkes skulle blive Brahms: a-moll trio. — Der er stunder på Askov, hvor instrumenter er billigt til salg.

Men den times tid med trioer ovre i Gamle Foredragssal med Steen Lindholm og Svend Schrøder — der gik en prås op for os. »Keglebanetrio«, det er jo elskeligheden udsat for musikalsk geni. Her spiller man så elskeligt, man nu kan, og håber det vil føje sig lidt lysere uden, at møjen høres. Men den sene Schumann-trio, Märchenerzählungen, komponeret umiddelbart inden stakkels Schumanns totalsammenbrud, den blev nu forunderlig spændende. Musik rummer en uendelighed af skønne symboler for de store, almene følelsetilstande. Men Schumann her mod det yderste — dette er det patologiske sat i noder. Det gale genis musik.

Navigation

For os helhjertede halvmusikanter er Askov jo et gæstepil i nogle andre menneskers fag. Tænk at have taget del i den filharmoniske metier. At være en enkelt celle i det tonende kosmos i Gustav Mahlers Fjerde. Det var med Ole Schmidt i '72. Mindeværdigt. Så kan de komme med stereo eller quadrofoni, men jeg vil hævde, at oplevelsen af denne musik umiddelbart foran en kæmpe stor gruppe af messing og horn og inden for træffevidde af slagtøjets artilleri, den er noget enestående. Tredieklarinetten, som var faldet i min lod, var nu så ualmindelig fordringsfuld alene som filharmonisk håndværk. Mahler har ønsket sig at høre fem forskellige klarinetter i sine fire satser: C-, B-, A-, bas i B- og bas i A. Hvoraf den sidste ulykkeligt afgik ved døden ved århundredeskiftet, hvorfor vi læser en halv tone under og blæser på B'en. Jamen alene at navigere i sådan en stemme. Det er der

folk, som lever af at gøre på halvdelen af den prøvetid, der blev os til del. Askov er et sted, hvor man får den dybeste respekt for de mennesker, der forsvare deres daglige brød ved at gøre disse utrolig komplicerede ting perfekt og på ingen tid. Der er stunder, hvor den glade amatør, som ikke bliver hængt ved dagry for en bøf, må stryge hatten.

Musik er at spille

Vi deler mange hemmeligheder vi søstre og brødre af Askov-menigheden. I disse linier er jeg poset ud med nogle refleksioner over mine Askov-hemmeligheder, som i alle variationer og afskygninger deles af os alle. Men vi deler en åbenlys hemmelighed, som vi af indlysende politiske grunde helst må holde kæft med. Vi diskuterer i vor epoke meget intenst forholdet mellem vores slags musik – koncertmusikken, den seriøse, den klassiske, hvad man nu vil kalde den – og publikum. Musikken kan ikke eksistere uden publikum, hævdes det. Det er åbenlyst løgn. Musikken eksisterer ikke ofte under en så vild intensitet, som når vi mødes på Askov. Men den eksisterer her helt og holdent i kraft af sig selv og uden noget ønske om den tredje part i triangeln skabende-udøvende-lyttende. Her eksisterer den i kraft af vores kollektive særhed – vi kan ikke være i fred for den, vi kan ikke lade den være i fred. I løbet af den øre Askov-uge er vores fælles musiksyn ganske entydigt og meget stærkt udtalt: musik er noget, man spiller.

Robert Naur